

Posudek oponenta diplomové práce

Klára Zikmundová: Možnosti komunikace dětí s dětskou mozkovou obrnou

Klára Zikmundová se v předložené diplomové práci zabývá možnostmi komunikace dětí s dětskou mozkovou obrnou, zejména metodami alternativní a augmentativní komunikace. Za mimořádně cenné považuji, že kol. Zikmundová do této problematiky, kterou se u nás tradičně zabývají speciální pedagogové, nejčastěji logopedi, vnáší lingvistický pohled. To se projevuje mj. v tom, že jako jedna z mála nesměšuje vokální a verbální komunikaci, a neřadí tak znakové jazyky k neverbálním způsobům komunikace.

Přehledně a logicky členěná práce působí kompaktně, čtenář není rušen ani jazykovými chybami, překlepy a typografickými nedostatečnostmi, ani zbytečně rozsáhlými výklady a odbočkami; v některých případech (např. kap. 5.2.4 *Picture Communication Symbols*) je však podle mě diplomantčin přístup až příliš minimalistický.

Kol. Zikmundová čerpala z téměř 40 zdrojů, až na jednu výjimku česky psaných nebo do češtiny přeložených. Pozitivně hodnotím, že se nespokojila pouze s pracemi renomovaných odborníků a čerpala i ze studentských prací vzniklých v několika posledních letech. Díky tomu mohla do práce začlenit aktuální přístupy, vázané na rychle se rozvíjející a rozšiřující informační a komunikační technologie i na poznatky z oblasti neurověd, lingvistiky znakových jazyků aj. (neuvěřitelně rychlý pokrok lze ilustrovat např. na kap. 5.3.2 *Víceúčelové technické pomůcky*, v níž je prezentován stav z r. 2003, který dnes už neodpovídá realitě). Ještě větší aktuálnosti práce by diplomantka možná mohla dosáhnout hojnějším čerpáním z cizojazyčné literatury. Diplomantka se snaží o důsledné odkazování, přesto jsem si vždy nebyla jistá, kde je hranice mezi jejími vlastními myšlenkami a názory převzatými z literatury (kdo je např. autorem myšlenek formulovaných v posledním odstavci na s. 35 a v prvním odstavci na s. 36?).

Práci kol. Zikmundové považuji za zdařilou a ráda bych ji ohodnotila známkou výborně. Bohužel jsem v ní ale marně hledala části odpovídající bodu 2 zadání: „*Empirická část: Diplomantka podrobně popíše verbální a neverbální prostředky, které užívají děti s diagnózou dětské mozkové obrny, jejich významy a funkce. Vylóží rozvoj komunikačních dovedností u dětí, kterým je soustavně poskytována logopedická péče.*“ Je to velká škoda, zvláště když kol. Zikmundová pořídila 11 videonahrávek, na nichž komunikují celkem čtyři dívky s dětskou mozkovou obrnou, a získala tak výborný výchozí materiál pro tuto část práce. Diplomantka však videonahrávky použila pouze jako přílohy předložené práce, ve vlastním textu jim věnovala jen jednu krátkou kapitolu (kap. 3.2 *Nahrávky*, s. 24 – 26), v níž ale nepodává ani všechny základní informace o sledovaných dívkách (jen u jedné je uveden věk, u žádné není popsána její komunikační, popř. i vzdělávací historie atd.). V dalším textu diplomantka k videonahrávkám sice několikrát odkazuje, ale ucelenou analýzu a/nebo komentář vztahující se k postupům alternativní a augmentativní komunikace, o nichž v práci pojednává, postrádám.

Na závěr si dovoluji položit kol. Zikmundové otázku, zda někdy viděla komunikaci prostřednictvím systému Bliss (já ne), a požádat ji o uvedení příkladů k textu na s. 60: „*Užívání symbolů se řídí zákony analogickými jazykovými pravidly. Třeba verba se odvozují od substantiv tzv. indikátorem slovesa [...], tedy jakýmsi ‚morfémem‘. Výhody tohoto systému jsou tedy zřejmé – patří mezi ně zejména přítomnost jisté gramatiky, která umožňuje větší komplexnost vyjadřování a díky níž vystačíme s výrazně menším počtem symbolů, jelikož nám interní jazyková pravidla Bliss systému dovolí generovat velké, ne-li nekonečné množství dalších výrazů a výpovědí.*“

Závěr: Diplomová práce Kláry Zikmundové splňuje požadavky na diplomové práce kladené. Ráda ji doporučuji k obhajobě.

Známka: VÝBORNĚ – VELMI DOBŘE (s přihlédnutím k průběhu obhajoby)